

Til alle kommuner

Vandplaner og havmiljø
J.nr. NST-4209-00436
Ref. meven/sawgu
Den 22. maj 2013

Opfølgende orientering om konsekvenserne for kommunernes administration som følge af vandplanernes ugyldighed

Den 12. december 2012 sendte Naturstyrelsen en orienteringsskrivelse til alle kommuner om konsekvenserne for kommunernes administration som følge af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 6. december 2012 om ophævelse af vedtagelsen af de statslige vandplaner.

Naturstyrelsen oplyste i brevet til kommunerne bl.a., at alle retsakter, som direkte bygger på de ophævede vandplaner, er bortfaldet. Konsekvenserne heraf er bl.a., at

- 1) de kommunale handleplaner skal vedtages (igen), når der på ny foreligger endeligt vedtagne statslige vandplaner, og
- 2) målene for vandforekomster i de tidligere amtsregionplaner, som blev afløst af miljømålene i vandplanerne, og som i forbindelse med strukturreformen fik retsvirkninger som landsplandirektiver, genopstår.

Behandlingen af sager, der ikke har direkte ophæng i de ophævede vandplaner, kan derimod fortsætte. *Faktiske* oplysninger i vandplanerne kan således anvendes i samme grad som før vandplanernes endelige vedtagelse og før Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse. Derimod kan vandplanernes målsætninger ikke anvendes som en *retlig* reference.

Skrivelsen af 12. december 2012 blev fulgt op af skrivelse af 14. januar 2013 om tilskudsordninger til kommunale projekter vedr. kvælstofområder, fosforområder og vandløbsrestaurering.

Naturstyrelsen har efter udsendelsen af ovennævnte skrivelser modtaget flere henvendelser fra kommuner rundt om i landet med mere konkrete spørgsmål til konsekvenserne af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse. Naturstyrelsen kan i den anledning oplyse følgende:

1. Generelt om konsekvenser for meddelte afgørelser

Kommunerne træffer ikke konkrete afgørelser med hjemmel i vandplanerne, men afgørelser eller dele af afgørelser kan være begrundet i forhold reguleret i vandplanerne.

Hvis en kommune har truffet en begunstigende afgørelse, herunder navnlig en tilladelse, som indeholder et bebyrdende vilkår begrundet i forhold reguleret i de underkendte vandplaner, bortfalder vilkåret som ugyldigt og kan ikke håndhæves. Afgørelsens hovedindhold opretholdes som gyldig. Kommunen må foretage en konkret vurdering af, hvorvidt der er behov for at tilbagekalde afgørelsen med henblik på berigtigelse.

Hvis vilkåret i afgørelsen er knyttet til afgørelsens hovedindhold som en egentlig betingelse, og vilkårets bortfald påvirker hele afgørelsen, kan det betyde, at afgørelsen i sin helhed bliver ugyldig. I den forbindelse må eventuelle berettigede forventninger hos borgeren om fortsat at kunne nyde godt af afgørelsen dog også inddrages, hvilket kan føre til opretholdelse af afgørelsen. Kommunen må foretage en konkret vurdering af, hvorvidt sagen skal genoptages.

Hvis en kommune har truffet afgørelser om afslag på tilladelse, og afslagene *alene* er begrundet i forhold reguleret i de underkendte vandplaner, er kommunen normalt forpligtet til at genoptage sagerne af egen drift. Betydelige administrative vanskeligheder ved at finde sagerne frem kan undtagelsesvist begrunde, at sagerne ikke genoptages af egen drift.

Hvis afslagene *ikke alene* er begrundet i forhold reguleret i vandplanerne, men også i andre, lovlige kriterier, bør sagerne som udgangspunkt også genoptages af egen drift, medmindre det kan godtgøres, at der i den enkelte afgørelse oprindeligt har været inddraget lovlige kriterier, og at de lovlige kriterier i sig selv kunne begrunde afslaget.

Kommunerne må på den baggrund overveje nærmere, om der er behov for at tilbagekalde henholdsvis genoptage konkrete afgørelser.

2. Amternes regionplanretningslinjer

En konsekvens af, at der p.t. ikke foreligger endeligt vedtagne vandplaner er, at regionplanernes miljømålsætninger og retningslinjer er gældende igen. Det betyder, at kommunernes planlægning ikke må stride mod regionplanretningslinjerne. Det betyder også, at kommunerne skal tilstræbe en gennemførelse af regionplanretningslinjerne ved administrationen af lovgivningen. Kommunen skal dog uanset dette foretage et konkret skøn i afgørelsessager, når der er pligt til at foretage et skøn.

Når vandplanerne er vedtaget og trådt i kraft, gælder vandplanerne, og regionplanretningslinjerne falder bort.

3. Kommunale handleplaner

Vandplanernes ugyldighed medfører, at de kommunale handleplaner, som skal redegøre for vandplanernes realisering, også er ugyldige. Når vandplanerne er vedtaget på ny, skal handleplanerne også vedtages på ny. Det bliver nødvendigt for kommunerne at vedtage et nyt forslag til handleplan, og dette forslag skal i høring med en frist på 8 uger, jf. miljømålslovens § 31 b. Dette gælder også i de tilfælde, hvor det kun bliver nødvendigt at foretage mindre ændringer af en kommunal handleplan i forhold til det forslag til handleplan, som tidligere har været i høring.

4. Kommuneplaner

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er kendt ugyldig, berører ikke gyldigheden af gældende kommuneplaner eller lokalplaner, som har hjemmel i planloven. I perioden indtil vandplanerne på ny er vedtaget, kan der tænkes gennemført kommuneplaner eller kommuneplantillæg og lokalplaner med et indhold, som er i strid med forslaget til en vandplan. Forbuddet mod planer i strid med vandplanen, jf. planlovens § 11, stk. 4, nr. 4, og § 13, stk. 1, nr. 4, er ikke virksomt i denne periode.

Planer vedtaget i perioden, indtil vandplanerne er vedtaget på ny, må imidlertid ikke stride mod regionplanretningslinjerne, der har status som landsplandirektiver efter planlovens § 3, jf. planlovens § 11, stk. 4, nr. 2, og § 13, stk. 1, nr. 2.

Når vandplanerne på ny er vedtaget og trådt i kraft, bliver reglerne om forbud mod, at planerne strider mod vandplanen, virksomme.

5. Vandløbsvedligeholdelse og vandløbsrestaurering Vandløbsregulativer og ændret vedligeholdelse

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er kendt ugyldig, berører ikke i almindelighed gyldigheden af vandløbsregulativer vedtaget i 2012, idet disse er vedtaget med hjemmel i vandløbsloven. Men bestemmelser i vandløbsregulativer, der foreskriver hel eller delvis ophør med vedligeholdelse under hensyn til en indsats beskrevet i en vandplan, kan ikke anvendes i perioden, hvor der ikke er gyldigt vedtagne vandplaner.

I perioden indtil vandplanerne på ny er vedtaget, kan der ikke i nye vandløbsregulativer vedtages bestemmelser om ændret vedligeholdelse med hjemmel i vandløbslovens § 12, stk. 3, og § 13 a. Lovbestemmelserne er ikke ugyldige, men de bliver først virksomme, når vandplanerne er vedtaget på ny og trådt i kraft.

Afgørelser, som er truffet i 2012 efter vandløbslovens § 36 a om ændret vedligeholdelse i private vandløb må anses for ugyldige. Der kan ikke træffes afgørelse med hjemmel i denne bestemmelse, før vandplanen er vedtaget og på ny trådt i kraft.

Vandløbsrestaurering

Vandløbslovens § 37 kan anvendes som hjemmel for vandløbsrestaureringer, selvom der endnu ikke er vedtagne, gyldige vandplaner. Da vandløbslovens regler om vandløb tillige gælder for søer, jf. lovens § 2, kan kommunerne også bestemme, at der skal ske restaureringsforanstaltninger i søer, uden at der endnu findes vedtagne, gyldige vandplaner.

Bekendtgørelse nr. 1022/2012 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering er ændret, således at der er etableret et midlertidigt grundlag for tilskudsordningen til kommunale projekter vedr. vandløbsrestaurering, indtil der foreligger nye, vedtagne vandplaner. Ændringen er sket ved bekendtgørelse nr. 437 af 29. april 2013, som trådte i kraft den 3. maj 2013.

6. Vådområdeindsatser

Kommunale kvælstofvådområder

Administrationen af tilskudsordningen til kommunale kvælstofvådområdeprojekter 'lå stille' fra 6. december 2012 til 14. januar 2013, men blev herefter genoptaget i fuldt omfang. Naturstyrelsen planlægger en ændring af bekendtgørelsesgrundlaget. Gennemførelsen af ændringen får dog ikke konsekvenser for den løbende administration af ordningen.

Kommunale fosforvådområder

Bekendtgørelse nr. 408 af 2. maj 2012 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedr. fosforvådområder og bekendtgørelse nr. 372 af 26. april 2012 om tilskud til kommunale projekter vedr. fosforvådområder er ændret, således at der er etableret et midlertidigt administrationsgrundlag, indtil der foreligger nye statslige vandplaner. Det betyder, at der igen kan gives tilsagn om tilskud m.v.

Ændringerne er sket ved bekendtgørelse nr. 293 af 15. marts 2013 og bekendtgørelse nr. 302 af 18. marts 2013, som begge trådte i kraft den 25. marts 2013.

7. Spildevandsindsatser

Spildevandsplaner

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er kendt ugyldig, berører som udgangspunkt ikke gyldigheden af gældende spildevandsplaner, idet disse har hjemmel i miljøbeskyttelsesloven. Indsatser i spildevandsplaner vedtaget i 2012, som måtte stride mod regionplanretningslinjerne, kan dog ikke gennemføres for nuværende.

I perioden indtil vandplanerne på ny er vedtaget, kan der tænkes gennemført spildevandsplaner i strid med vandplanen, idet forbuddet mod spildevandsplaner i

strid med vandplanen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 2, ikke er virksomt i denne periode.

Spildevandsplaner vedtaget i perioden, indtil vandplanerne er vedtaget på ny, må imidlertid ikke stride mod regionplanretningslinjerne. Kommunerne kan tage det forventede indhold af de fremtidige vandplaner i betragtning i forberedelsen af nye spildevandsplaner, men grundlaget for vedtagelse af nye spildevandsplaner er indtil videre regionplanretningslinjerne.

Når vandplanerne på ny er vedtaget og trådt i kraft, bliver reglen om, at spildevandsplanen ikke må stride mod vandplanen, virksom.

Spildevandsudledningstilladelser

Spildevandsudledningstilladelser meddelt i 2012 berøres som udgangspunkt ikke af vandplanernes ugyldighed, idet disse har hjemmel i miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsen. Der kan dog tænkes spildevandstilladelser meddelt med vilkår, der er begrundet i forhold reguleret i vandplanen. Bebyrdende vilkår begrundet i vandplanen vil ikke kunne håndhæves.

Udledningstilladelser, som meddeles efter spildevandsbekendtgørelsens § 12, stk. 6, om fælles private spildevandsanlæg i perioden, indtil vandplanerne på ny vedtages og træder i kraft, skal være i overensstemmelse med den gældende spildevandsplan, jf. herved ovenfor om konsekvenserne for spildevandsplaner som følge af de ugyldige vandplaner.

Påbud om forbedret spildevandsudledning

Påbud, som måtte være meddelt i 2012 efter spildevandsbekendtgørelsens § 27, stk. 1, nr. 3, er ugyldige, medmindre det forholder sig således, at påbud også kunne være begrundet i forurening i et omfang, der gør, at det i regionplanen vedtagne mål for vandområdet ikke er opfyldt, jf. ikrafttrædelsesreglen i bekendtgørelsens § 56, stk. 5. I perioden til der foreligger endeligt vedtagne vandplaner, kan påbud alene udstedes begrundet i ikke-opfyldelse af mål i regionplanen.

8. Indsatser over for vandindvinding

Indsatsplaner

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er kendt ugyldig, berører som udgangspunkt ikke gyldigheden af de gældende indsatsplaner, som er vedtaget med hjemmel i vandforsyningsloven. Men hvis en indsatsplan vedtaget i 2012 følger prioriteringen i vandplanen, og denne er i strid med regionplanretningslinjerne, kan en indsatsplan eller dele af denne måske rammes af ugyldighed. Dette beror på en konkret vurdering.

Indsatsplaner vedtaget i perioden, indtil vandplanerne er vedtaget på ny, må ikke stride mod regionplanretningslinjerne.

Når vandplanerne er endeligt vedtaget og trådt i kraft, bliver vandforsyningslovens §§ 13 og 13 a virksomme, og efterfølgende indsatsplaner må ikke stride mod vandplanen.

Vandforsyningsplaner

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er kendt ugyldig, berører ikke i almindelighed gyldigheden af gældende vandforsyningsplaner, som er vedtaget med hjemmel i vandforsyningsloven.

I perioden indtil vandplanerne er endeligt vedtaget, kan der tænkes gennemført vandforsyningsplaner, som er i strid med forslaget til en vandplan. Forbuddet i § 14 a i vandforsyningsloven mod vandforsyningsplaner i strid med vandplanen er ikke virksomt i denne periode. Vandforsyningsplaner vedtaget i perioden, indtil vandplanerne er endeligt vedtaget, må imidlertid ikke stride mod regionplanretningslinjerne.

Vandindvindingstilladelser

Det forhold, at vandplanernes vedtagelse er blevet kendt ugyldig, berører som udgangspunkt ikke gyldigheden af vandindvindingstilladelser meddelt i 2012, eftersom disse har hjemmel i vandforsyningsloven. Dog kan det tænkes, at der er meddelt vandindvindingstilladelser med vilkår, der er begrundet i forhold reguleret i vandplanen. Bebyrdende vilkår begrundet i vandplanen vil ikke kunne håndhæves.

Tilladelser til vandindvinding, som meddeles efter vandforsyningsloven i perioden indtil vandplanerne på ny vedtages og træder i kraft, skal meddeles efter en vurdering af ansøgningen sammenholdt med vandforsyningsplanen, råstofplanen, regionplanretningslinjerne og basisanalysen gennemført med hjemmel i bekendtgørelse nr. 1355/2006, jf. § 8 i bekendtgørelse nr. 1451/2007.

De allerede meddelte vandindvindingstilladelser, der oprindeligt ville udløbe den 1. april 2010, udløber først senest 1 år efter vedtagelsen af den kommunale handleplan, som vedtages, når vandplanerne er vedtaget på ny. Fristen skal altså ikke beregnes fra vedtagelsen af de kommunale handleplaner, der nåede at blive vedtaget, inden vandplanerne blev ophævet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mads Leth-Petersen

Konstitueret Vicedirektør

